

Beslutningsforslag nr. B 103. Fremsat den 17. december 2004 af Svend Auken (S), Henning Gjellerod (S), Torben Hansen (S), Claus Larsen-Jensen (S), Erik Mortensen (S), Arne Toft (S) og Jan Trøjborg (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om en langsigtet strategi for udbygning af den vedvarende energi og et ansvarligt dansk bidrag til løsning af de globale klimaproblemer

Folketinget opfordrer regeringen til at udarbejde og iværksætte en strategi for dansk energi- og klimapolitik frem mod 2015 med følgende elementer:

- 1) Danmark skal øge kapaciteten i ny vindmølleenergi til havs med 3.000 MW ud over de 400 MW, der allerede er besluttet i de kommende år. Der skal i samme forbindelse udarbejdes en ny langsigtet plan for udbygningen af havvindmøller.
- 2) Danmark skal nå op på at dække 40 pct. af sit elektricitetsforbrug med vedvarende energi.
- 3) Danmark skal leve op til ånden i Kyotoaftalen ved at indfri 75 pct. af landets reduktionsforpligtelser ved nationale foranstaltninger.
- 4) Danmark skal bruge 5 mia. kr. af de voksede forskningsbudgetter til at understøtte erhvervslivets forskning og produktudvikling, ny teknologi inden for vind- og solenergi, biogas, biomasse, bølgeenergi, brintenergi og brændselsceller og nye materialer. Der skal særlig sættes på at udvikle og formidle løsninger, der imødekommer udviklingslandenes behov.
- 5) Danmark skal i EU arbejde aktivt for, at EU's forskning, udvikling og investeringer i vedvarende energikilder øges markant i de kommende år, så EU's energiforsyningsikkerhed øges, miljøet forbedres, og Lissabonprocessens målsætninger om at kombinere ny teknologi og økonomisk vækst med bæredygtighed og øget beskæftigelse fremmes.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrund for beslutningsforslaget

Dansk energi- og klimapolitik står over for afgørende valg i den nærmeste fremtid. På det nordiske elmarked kan der ventes kapacitetsmangel og stigende priser. Man må desuden vente stadigt strammere krav til reduktion af forureningen med drivhusgasser. Samtidig udtømmes olieressourcerne i Nordsøen gradvis. Dermed vil Danmark med tiden igen blive afhængig af energiforsyninger fra udlandet – ganske som under de økonomiske kriser i halvfjerdserne. For EU gør samme problemstilling sig gældende. Og som klart påpeget af Europa-Kommissionen er dette på længere sigt et væsentligt problem, både økonomisk, miljøpolitisk og sikkerhedspolitisk.

Også på globalt plan er der udsigt til svindende forekomster af fossile brændsler og deraf følgende prisstigninger, som udviklingen de seneste måneder allerede har givet et varsel om. Det kan få drastiske konsekvenser for den globale økonomi og befolkningerne ikke mindst i verdens fattigste lande.

Endelig er de menneskeskabte klimaforandringer – og deres potentielle miljømæssige, menneskelige og økonomiske skadevirkninger – efterhånden så veldokumenterede, at ingen længere seriøst kan argumentere for, at verdenssamfundet ikke skal forholde sig aktivt.

Tilsammen peger alle disse faktorer i retning af et massivt behov for omstilling. Man kan naturligvis ikke udelukke, at olien varer ved længere end forudset. Og modstanderne af en ansvarlig global klimaindsats kan muligvis forhale processen mod mere vidtrækkende reduktionskrav yderligere. Men alt tyder på, at forandringerne kommer under alle omstændigheder før eller senere – i den ene eller den anden form. Og når det sker, vil de mest velforberedte lande komme til at høste store økonomiske fordele, mens de, der tænker kortsigtet, løber en risiko for at pådrage sig store omkostninger.

Derfor har Danmark brug for en langsigtet og visionær energi- og klimapolitik både af hensyn til øko-

nomi, beskæftigelse, miljø og forsyningssikkerhed. Det er på høje tid, at vi erkender mulighederne for at skabe en positiv sammenhæng mellem disse hensyn. Fremadrettede energipolitiske initiativer er ikke udtryk for idealistisk luksus, men derimod et helt centralt instrument til overvindelse og forebyggelse af økonomiske kriser.

En væsentlig del af forklaringen på Danmarks nuværende overskud på statsbudgettet og betalingsbalancen skyldes en fremsynet energipolitik. Den tidlige danske satsning på vindkraft har skabt overvældende resultater. I dag er hver anden vindmølle i verden bygget med dansk teknologi. De danske producenter omsætter for ca. 20 mia. kr. årligt og beskæftiger ca. 20.000 mennesker i Danmark. 90 pct. af omsætningen går til eksport og er i dag et langt større økonomisk aktiv for Danmark end baconeksporten, som tidligere var vores udenrigsøkonomiske flagskib.

Hertil kommer den åbenbare fordel, der er knyttet til at have sin »egen« energiforsyning til stabile priser baseret på hjemlige energikilder. I takt med at olien og gassen i Nordsøen slipper op, giver det god mening at indfase stadigt større mængder af VE-strøm.

Også for fremtiden vil der kunne skabes mange tusind arbejdspladser, hvis vi udnytter Danmarks unikke forudsætninger for at bidrage til løsningen af et globalt nøgleproblem. De erhvervspolitiske perspektiver ved en progressiv klimapolitik handler ikke bare om vindmøller. Også store danske virksomheder som eksempelvis Danfoss, Rockwool og Velux ville vinde ved en politik, der gør reelt op med klimaproblemerne. Og der er klare muligheder for at gentage »vindmølleeventyret« med andre endnu umodne VE-teknologier som bølgekraft, solenergi, bioetanol, metanol og biogas samt omstilling til anvendelse af mere energieffektive brintteknologier.

For øjeblikket udnyttes disse muligheder desværre slet ikke i fornødent omfang. Gennem nærmest uafbrudte forhandlinger over et 2-årigt forløb er det lykkedes Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne at bremse de mest skadelige konsekvenser af regeringens ener-

F. t. beslutn. vedr. udbygning af den vedvarende energi m.v.

gipolitik. På visse punkter kunne skaderne fra regeringens første år ligefrem repareres. Men der er brug for en langt mere ambitiøs satsning.

Økonomi

Beslutningsforslagets målsætninger for udbygning af den vedvarende energi bør realiseres med initiativer, som finansieres på markedsøkonomiske vilkår efter den fremgangsmåde, som nu bliver anvendt til bygning af to nye havvindmølleparker i medfør af den politiske aftale af 29. marts 2004.

Efter denne fremgangsmåde sikres grundlaget for etablering af nye havvindmølleparker ved gennemførelse af »udbud efter forhandling«. Det betyder, at der i første omgang sker en prækvalifikation af interesserede investorer, inden der i anden omgang afgives bud. Derefter indgås aftale med den tilbudsgiver, der afgiver det billigste bud på den enkelte kontrakt. Som fastslået i aftalen af 29. marts 2004, indhentes der bud med udgangspunkt, i at netudbygningsomkostningerne afholdes af den nye statslige system- og transmissionsvirksomhed Energinet Danmark. Der skabes adgang til forsøg og forskning i alle havvindmølleparker. Der fastsættes ikke noget afregningsloft, og der gives adgang til realkreditfinansiering.

Den foreslåede udbygning vil således ikke belaste de offentlige finanser. For elforbrugerne er der udsigt til stærkt begrænsede omkostninger på kort sigt – og en økonomisk gevinst på længere sigt. Samfundsøkonomisk er der udsigt til betydelige gevinster med en yderligere udbygning af den vedvarende energi, som det er konstateret af blandt andet Det Økonomiske Råds formandskab.

Det er en ofte overset kendsgerning, at den højere pris for vedvarende energi ikke først og fremmest skyldes, at det er dyrere f. eks. at producere vindkraft, end det er at producere på konventionelle anlæg. En kilowattime produceret i effektive vindmølleparker koster i omegnen af 38 øre. En kilowattime produceret på et nybygget traditionelt kraftværk koster kun lidt mindre. Når dertil lægges en fuld ligestilling på miljøområdet, kan VE-strømmen vise sig på langt sigt at blive billigere end kulbrintestrøm. Yderligere kan det noteres, at vindkraften ikke i samme grad som den konventionelt producerede elektricitet er afhængig af kul- og oliepriser. Med udsigterne for prisudviklingen på de fossile brændsler er det givet, at f. eks. vindkraft på længere sigt vil være fuldt ud konkurrencedygtig. Den store prisforskel opstår altså ikke som følge af valget mellem f.eks. vindkraft eller kulkraft, men er derimod afhængig af valget mellem el fra nye eller gamle anlæg. Da der på såvel europæisk som nordisk

plan er tale om en voksende underkapacitet, skal vi under alle omstændigheder bygge nye anlæg med de deraf følgende højere energipriser. Det samme skal selvfølgelig ske i takt med nedslidningen af de gamle anlæg. På lidt længere sigt er det derfor givet, at udbygning med vindkraft vil give lavere elpriser. Med udvikling af de øvrige varige energikilder er perspektiverne på længere sigt de samme. Derfor er det en langsigtet økonomisk fordel både at erstatte nedslidte konventionelle anlæg og at udbygge ny kapacitet med varig energi.

Med hensyn til de øgede bevillinger til forskning og udvikling skal de foreslåede midler afsættes fra rammen af voksende forskningsbevillinger, der følger af den danske indfrielse af »Barcelona-målsætningen«, som samler bred politisk tilslutning.

*Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter**Ad 1*

Før regeringsskiftet var der truffet beslutning om bygning af tre nye havvindmølleparker. VK-regeringen aflyste udbygningen som en af sine første handlinger efter regeringsskiftet. Man slettede samtidig målsætningerne om udbygning af den vedvarende energi fra Danmarks nationale plan for bæredygtig udvikling. Som påpeget af vindmølleindustrien i oplægget »Vind eller Forsvind« er det helt afgørende, at Danmark nu satser massivt på at udnytte sin styrkeposition på det globale marked for vindkraft. I modsat fald risikerer vi, at vores nuværende konkurrencefordel i løbet af ganske få år sættes over styr.

Det er i denne forbindelse afgørende, at der hurtigt udpeges områder, som er egnede til placeringen af de nye vindmølleparker til havs, således at udbygning hurtigt kan foretages, når der opstår mulighed herfor. I særlig grad er der gode muligheder for placering af store højtydende parker i et stort område syd for Læsø, ligesom der er særlige perspektiver i udbygning på Kriegers flak, der rummer området, hvor de tyske, svenske og danske territorialgrænser mødes. I dette område arbejdes der både i Sverige og Tyskland med planer om store havvindmølleparker. Placering i dette område har det særlige perspektiv, at det vil være nærliggende at forbinde de nye parker med både det danske, det svenske og det tyske elnet, hvorved mulighederne for udveksling af energi i vindsvage perioder følger med som en »gratis« sidegevinst. For den danske vindmølleindustri og for danske entreprenørvirksomheder er det endelig af stor betydning, at der skabes et hjemmemarked for udvikling af både møller og

byggeteknik. Der tænkes her også på ny teknik med hensyn til bygning af fundamenter på større havdybder. Et område, hvor der arbejdes med nye teknikker, som kan skabe nye markeder for danske virksomheder, hvis der bliver mulighed for at hente erfaringer og ekspertise gennem udbygning i de nævnte områder.

Ad 2

Som påpeget af repræsentanter fra den samlede energibranche på den såkaldte »Energy Camp 04« er der behov for en ambitiøs samfundsmæssig målstyring, hvis energisektoren også i fremtiden skal bidrage til dansk eksport. Sektoren samles derfor om endnu mere vidtrækkende målsætninger for udbygningen af den vedvarende energi frem mod 2025. Men uanset tidsperspektivet er tankegangen den samme: Udviklingen må drives frem via ambitiøse målsætninger, som skal fastsættes her og nu. I så fald dokumenterer energisektorens eget oplæg, at der er enorme perspektiver for udvikling og samarbejde blandt branchens forskellige aktører. Eksempelvis forestiller man sig i 2025 at kunne femdoble eksporten af dansk energiteknologi og at kunne dække 25 pct. af transportsektorens energiforbrug med »vænzin«, som er vindmøllestrøm omdannet til brændstof til biler.

En vigtig forudsætning for i praksis at nå målet – 40 pct. af det danske forbrug af el i form af varig energi – er, at der sker en kraftig udvikling af det overordnede transmissionsnet nationalt og internationalt, således at det bliver muligt effektivt at udnytte samspillet mellem de forskellige produktionsformer vindkraft, vandkraft, kraft baseret på biobrændsel og på de mere konventionelle brændsler alt efter vindforhold, vandmængder i magasinerne osv.

Ad 3

Regeringens klimapolitik er i uoverensstemmelse med Kyotoprotokollens krav om, at brugen af de såkaldte fleksible mekanismer, hvor landene køber sig til indfrielse af deres reduktionsforpligtelser i udlandet, alene måtte være et »supplement« til den nationale indsats. Regeringen stiller alene krav om, at indsatsen skal være »omkostningseffektiv« på helt kort sigt – og i et helt snævert perspektiv. Konsekvensen er, at indenlandske reduktionsinitiativer stort set er opgivet. De danske udledninger af drivhusgasser vil ikke falde,

men stige, og de midler, der bruges på indsatsen, skaber ikke vækst og beskæftigelse i Danmark. Både Rockwool Fonden og Ingeniørforeningen har derfor også kritiseret regeringens klimastrategi for at være alt for kortsigtet. Op til aftalen om Kyoto-protokollen var det danske synspunkt, at alle lande burde forpligtes til at klare 75 pct. af deres reduktionsforpligtelser nationalt netop for at undgå den form for manipulation, der i øjeblikket praktiseres fra VK-regeringens side. Dengang vandt SR-regeringens synspunkt bred tilslutning i Folketinget. Intet kan være mere naturligt end at sikre en sammenhæng mellem ord og handling – i det mindste i Danmark.

Ad 4

I VK-regeringens første finanslov fjernede man stort set samtlige bevillinger til forskning og udvikling på energiområdet. Efterfølgende er der som følge af langstrakte forhandlinger igen skabt økonomisk grundlag for disse aktiviteter. Men der er på ingen måde tale om en satsning af den størrelsesorden, der ville være fornuftig og fornøden, hvis Danmark for alvor skal bevare sin globale førerposition inden for en sektor, som også andre lande i stigende grad er nødt til at fokusere på.

Ad 5

Europas afhængighed af olie og gasimport øges markant de kommende årtier. Europa skal øge sin egen energiforsyningsikkerhed gennem øget forskning, udvikling og investeringer i vedvarende energikilder. Hermed kan man også fremme Lissabonprocessens målsætninger om øget vækst på et miljømæssigt bæredygtigt grundlag og skabe nye arbejdspladser i Europa. EU 15 havde i 2001 en dækning af energiforsyningen på 6 pct. fra vedvarende energikilder. EU har sat som mål, at vedvarende energi i 2010 skal udgøre 12 pct. af den samlede energiforsyning og 22 pct. af elforsyningen.

Danmark skal i EU arbejde for, at der afsættes flere midler til forskning og investeringer i vedvarende energikilder, og for, at målet for brug af vedvarende energikilder i EU øges til 25 pct. i 2010 af den samlede energiforsyning. Danmark har med sin store erfaring på VE-området gode forudsætninger for at spille en aktiv rolle i at fremme og sikre, at disse mål opfyldes.

Skriftlig fremsættelse

Svend Auken (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en langsigtet strategi for udbygning af den vedvarende energi og et ansvarligt dansk bidrag til løsning af de globale klimaproblemer.

(Beslutningsforslag nr. B 103).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.